

MAĞARA TURİZMİNE YÖNELİK ZİYARETÇİ DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ: BURDUR İNSUYU MAĞARASI ÖRNEĞİ

INVESTIGATION OF VISITORS' EXPERIENCES FOR CAVE TOURISM: BURDUR İNSUYU CAVE SAMPLE

Fadime GÖRMEZ¹
Merve İŞÇEN²

ÖZ

Araştırmanın amacı alternatif turizm aktivitesi olarak Burdur İnsuyu Mağarasını ziyaret eden bireylerin ziyaretçi deneyimlerine etki eden olumlu ve olumsuz faktörleri belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda ziyaretçilerin en yaygın seyahat uygulaması olan TripAdvisor web sitesinde yer alan olumlu ve olumsuz 126 yoruma içerik analizi uygulanmıştır. Elde edilen nitel veriler MAXQDA programında çözümlenmiş ve en çok tekrar eden kelimelerden bir kelime bulutu oluşturulmuştur. Bununla birlikte yorumlar kategori ve alt kategorilere ayrılmıştır. Ayrıca, ziyaretçiler tarafından yapılan yorumlardan doğrudan alıntılar da dahil edilmiştir. Araştırma bulgularında ziyaretçi deneyimlerini olumlu etkileyen faktörler doğal sarkıt ve diktler, gölet, aydınlatma, yürüyüş yolları boyutları altında sınıflandırılırken, olumsuz faktörler ise kaygan zemin, mağara içerisine yazılmış yazılar, kuruyan göller, doğallığın bozulması gibi etmenler olarak sınıflandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Alternatif Turizm, İnsuyu Mağarası, Göller, Burdur, TripAdvisor yorumları.*

JEL Kodları: *Z32, L83, Q26*

ABSTRACT

The aim of the research is to determine the positive and negative factors affecting the visitor experiences of individuals visiting Burdur İnsuyu Cave as an alternative tourism activity. For this purpose, content analysis was applied to 126 positive and negative comments on the TripAdvisor website, which is the most common travel application of visitors. The qualitative data obtained were analyzed in the MAXQDA program and a word cloud was created from the most repeated words. However, the comments are divided into categories and subcategories. Also, direct quotes from the comments made by visitors are included. In the findings of the research, the factors that positively affect the visitor experiences are classified under the dimensions of natural stalactites and stalagmites, pond, lighting, walking paths, while negative factors are classified as factors such as slippery ground, writings written in the cave, drying lakes, and deterioration of naturalness.

KeyWords: *Alternative tourism, Insuyu Cave, Lakes, Burdur, TripAdvisor reviews.*

JEL Codes: *Z32, L83, Q26*

1. GİRİŞ

İnternet dünya üzerinde birden çok bilgisayarı birbirine bağlayan büyük bir ağ olarak tanımlanmaktadır (Atav ve Akkoyunlu, 2006). Önceden sınırlı kurumları birbirine bağlamak için tasarlanan bu ağ (Özdipçiner, 2010), bilgisayar fiyatlarında düşüş olmasıyla beraber internet kullanıcılarına fırsatlar sağlayarak daha hızlı iletişim kurulmasını kolaylaştırmış, dolayısıyla internet büyük kitlelere hitap ederek ulaşılabilirliği daha fazla arttırmıştır (Çuhadar vd., 2018). Ulaşılabilirlik sayesinde kişiler

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ABD, Burdur, Türkiye, fgormez45@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1125-0086

²İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ABD, İzmir Türkiye, mervaiscenn59@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-2305-5824

internet aracılığıyla istedikleri her bilgiye ulaşma imkanı bulmuşlardır. İnternetin hitap ettiği kitle arttıkça daha fazla kullanılmaya başlanmış ve insanlar çeşitli ihtiyaçlarını internet üzerinden karşılamaya başlamışlardır. Özellikle 1990'lı yıllardan sonra internet kullanımının yaygınlaşmasıyla çevrim içi web sitelerindeki kullanıcı sayısında meydana gelen artış sosyal medya gibi yeni iletişim teknolojilerini geliştirmiştir (Akıncı Vural ve Bat, 2010). Bu doğrultuda kişiler arası iletişim güçlenmiş ve böylece kullanım daha da artış göstererek geniş bir alana yayılmıştır. (Yoo ve Gretzel, 2009; Bulut ve Karabulut, 2018). Bu bilgi paylaşımları kişilerin birbirini etkilemesine ve bu doğrultuda tercih yapmalarına sebep olabilmektedir. Örneğin en yaygın olarak bilinen seyahat web sitesi Tripadvisor konaklama yerleri, restoranlar, ulaşım vb. konularda ziyaretçi deneyimleri hakkında bilgiler sunmaktadır (TripAdvisor, 2020). Dolayısıyla çevrim içi web sitelerinde yer alan ziyaretçilerin yapmış olduğu olumlu veya olumsuz yorumlar diğer kişilerin turistik çekiciliklere karşı algılarını, tutumlarını ve davranışlarını etkilemekte ve bu doğrultuda kişilerarası paylaşımlar meydana gelmektedir (Kim, Kim ve Heo, 2015; Narangajavana, Fiol, Tena, Artola ve Garcia, 2017). Dolayısıyla yapılan yorumlar, bir destinasyon seçiminde veya bir ürünün satın alınmasıyla ilgili verilen kararlarda da etki etmektedir (Çuhadar ve Akçıl, 2018). Bununla birlikte turistik ürünlerin soyut olması sebebiyle deneyimmeden önce değerlendirilemiyor oluşu, satın alma davranışını gerçekleştirmiş ve gerçekleştirecek olan kişiler arasındaki iletişimin önemini arttırmıştır (Çuhadar vd., 2018). Ziyarete gelen kişilerin destinasyon hakkında olumlu ya da olumsuz yorumları diğer ziyaret edecek olan kişilerin de üzerinde etki yaratmaktadır ve bu etki destinasyonun tercih edilebilirliğini etkilemektedir (İnanır ve Ongun, 2019). İnsanlar üzerinde yaratılan bu etki birbirlerinden etkilendiklerini göstermektedir ve dolayısıyla ziyaret edilecek olan bir bölge olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirildiğinde verilen tepkiler ve yapılan yorumlar kişilerin seçimleri üzerinde etkili olmaktadır.

Yapılan çalışmada TripAdvisor platformunda Burdur İnsuyu Mağarası'na yönelik yapılan ziyaretçi yorumları incelenmiş ve araştırmanın veri seti olarak kabul edilmiştir. Günümüzde ziyaretçi deneyimlerinin aktif olarak paylaşıldığı çevrimiçi web siteleri ziyaretçilerin mağara deneyimlerine yönelik düşüncelerini tespit etmemize olanak sağlayabilmektedir. Yapılan araştırma içerik analiziyle çözümlenmiş ve Burdur İnsuyu Mağarası'nı ziyarette bulunan kişilerin görüşlerinden yola çıkılarak mağara hakkındaki olumlu olumsuz deneyimler tespit edilmeye çalışılmıştır. Buradan hareketle, İnsuyu Mağarası'na ziyarete gidip olumlu veya olumsuz tecrübe yaşayan ziyaretçilerin bu bölgeye yönelik tutum ve davranışlarının neler olduğunu belirlemek, turistik ürünün geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca çalışma, bölgedeki yöneticilere yol gösterici olmak açısından önem ifade etmektedir. İlgili literatür incelendiğinde konuyu ele alan araştırma sayısının kısıtlı olması çalışmanın önemini artırmaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Alternatif Turizm

İnsanların sürekli buldukları yerden başka bir yerde geçici olarak gerçekleşen seyahat, konaklama, dinlenme ve eğlenme gibi çeşitli faaliyetleri kapsayan turizm kavramı, insanların gelir düzeylerinin artması, daha fazla boş zamanın oluşması gibi gelişmeler sonucunda kişilere daha fazla turistik faaliyet imkanı sunmuştur (Halis, 2009). Özellikle yerli ve yabancı turistlerin eğitim ve kültür seviyelerinde meydana gelen yükseliş, turizm alanında faaliyet gösteren işletmeleri alternatif ürün ve hizmetler sunmaya yöneltmektedir (Albayrak, 2013). Dünyada turizm faaliyetleri yıllar boyunca kitlesel turizm üzerine yoğunlaşmıştır ve var olan doğal kaynakların kontrollü tüketimi ve korunması konusunda yetersiz kalmıştır. Ancak zaman içerisinde kitlesel turizmin çevreye verdiği zarar gözle görülür bir biçimde artınca turistlerde de çevre bilinci oluşmaya başlamıştır ve tüketici gereksinimleri de değişim göstermiştir. Dolayısıyla turizm işletmelerinde hem sürdürülebilirliğin sağlanması hem de turistlerin istek ve beklentilerine yanıt verilebilmesi adına kitle turizmine alternatif olabilecek yeni turizm türleri geliştirilmiştir (Altanlar ve Akıncı, 2011).

Alternatif turizm; doğal güzellikleri koruyarak daha güzel bir çevre oluşturmayı amaçlayan ve bunun yanı sıra alternatif faaliyetler sürdürülürken bölge halkının da ekonomik olarak fayda sağlamasını amaçlayan bir turizm çeşididir (Albayrak, 2013). Alternatif turizm türlerini; Sağlık ve Termal Turizmi, Kış ve Dağcılık Turizmi, Mağara Turizmi, Yayla Turizmi, Yat Turizmi, Botanik Turizmi, Hava Sporları Turizmi olarak sıralamak mümkündür (Kan, 2019). Bu turizm türlerinin her biri kendisine ait özellikler taşısa da, bir takım ortak özellikleri bulunmaktadır. Bu özelliklerden bazıları şu şekildedir (Kozak ve Bahçe, 2012,):

- Alternatif turizm daha küçük ölçeklidir.
- Alternatif turizm için yerel halk önceliklidir.
- Alternatif turizmin gelişiminde tüm ortakların katılımını gereklidir.
- Alternatif turizmin sunduğu ürünler, sürdürülebilirliğe uygun olmalı, hem bölge halkının hem de tüketicilerin yaşam kalitesini artıracak şekilde olmalıdır.
- Alternatif turizm, yerel halk ve turistler arasındaki iletişimin toplumsal değerlerle tutarlı, çevrenin önemini ön plana çıkıldığı bir turizm türüdür.

Kitle turizminin zaman içerisinde çevreye vermiş olduğu zararlar sonucunda işletmelerde ve turistlerde çevre bilincinin oluşması, klasik turizm anlayışına alternatif olarak yeni turizm türlerini ortaya çıkartmıştır. Dünya genelinde git gide artan ve süreklilik kazanan alternatif turizm çeşitlerinin alışılan turizm anlayışından farklılık sunduğu için talep gördüğü ve turizmin devamlılığı için oldukça önemli olduğu söylemek mümkündür.

2.1.1. Mağara Turizmi

TDK (2020) *mağarayı* “bir yamaca veya kaya içine doğru uzanan, barınak olarak kullanılabilen yer kovuğu, in” olarak tanımlamaktadır. Mağaracılık ise “*mağaraların araştırılması ve haritalanması amacıyla yapılan bir doğa sporudur* (Arpacı, Zengin, & Batman, 2012). Mağaralar geçmişte insanlara konaklama imkanı sunan ilk yerleşim yerleridir. İnsan müdahalesi olmadan oluşması, dikkat çekici unsurlar barındırması ve sunmuş olduğu doğal görsellik mağaraların en önemli özelliklerini oluşturmaktadır (Soykan vd., 2008). Mağaraların içerisinde meydana gelen farklı şekillerin ve oluşumların zaman içerisinde insanlarda keşfetme ve görme isteği uyandırması turizm araştırmalarına da konu olmuştur (Koçan, 2012). Kayaçlar içerisinde oluşan ve insan ziyaretine imkan sağlayan mağaralar, içerisinde bulunan doğal oluşumları ve benzersiz görsellikleriyle turizm alanında önemli bir öge haline gelmiştir (Uluslan ve Batman, 2010). Buna bağlı olarak gelişen bir alternatif turizm çeşidi de mağara turizmi olmuştur (Arpacı vd., 2012). Yeryüzünde görülen doğal oluşumların yeraltında da varoluşu insanlar için daima hayranlığa sebep olmuştur (Soykan vd., 2008). Doğal yapının bozulmamış olması ve bu yapının korunması ziyarette bulunan kişiler için daha ilgi çekici hale gelebilmektedir. Bu doğrultuda bir bölgede yer alan mağaraların o bölgenin doğal turistik ürün potansiyellerinden biri olduğunu söylemek mümkündür.

Farklı turizm çeşitleri açısından Türkiye’de bulunan mağaralar da önemli bir alternatif turistik ürün haline gelmiştir. Ülkemizin %40’ı, mağaraların oluşumunda yer alan karstlaşmaya uygun kayalıklardan oluşmaktadır. Türkiye’de 20.000’den fazla mağaranın yer aldığı tahmin edilmekte ve 30’un üzerinde mağara, turizme açılarak mağara turizminin oluşumuna öncülük etmiştir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2020). Mevcut çalışmada Burdur ilinde yer alan ve Türkiye’de 1965 yılında turizme açılan ilk mağara mağara olması ile bilinen Burdur destinasyonundaki İnsuyu Mağarası (bkz. Fotoğraf 1), önemli doğal turizm değerlerinin başında yer almaktadır (Burdur Valiliği, 2020). Her yıl mağara ziyareti sayısındaki artış Burdur ilinde ki alternatif turizm çeşitliliğini de ortaya çıkarmaktadır.

Fotoğraf 1. Burdur Müzesi

(Burdur Valiliği, 2020)

İnsuyu Mağarası, Burdur il merkezinden 13 km güneydoğusunda yer almaktadır. 597 metre uzunluğunda olan mağarada karstik yapının zaman içerisinde eriyip aşınması, sarkıt ve dikitleri meydana getirmiştir. Bunun yanı sıra mağaranın içerisinde girintili çıkıntılı şekilde farklı yönlere açılan dehlizler de yer almaktadır. Mağara içerisinde serin ve temiz bir hava akımı olduğu için şeker ve mide hastalıklarına iyi geldiğine inanılmaktadır (Burdur Valiliği, 2020). İnsuyu Mağarası'nın destinasyon haline gelme sürecinde kullanışlı bir otopark imkanı olup, yöresel ürün ve hediyelik eşya satışı yapılmaktadır. Ziyaretçilerin yiyecek ve farklı ihtiyaçlarını karşılayacak üniteler de mevcuttur. Mağaranın neredeyse 500 m'lik kısmı turistlerin yaya yürüyüş yapmaları için uygundur (Erdoğan, 2013).

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ, AMACI VE YÖNTEMİ

İlgili literatür incelendiğinde ülkemizin ilk ziyarete açılan mağarası olan İnsuyu Mağarası (Burdur Valiliği, 2020) 'nın ziyaretçi deneyimleri ile ilgili bir araştırma henüz yapılmamıştır. Mağara deneyimini etkileyen unsurların daha kapsamlı bir şekilde tartışılabilmesi için ziyaretçilerin mağara hakkındaki düşüncelerinin incelendiği nitel bir çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla mevcut araştırma Burdur İnsuyu Mağarasını ziyaret eden kişilerin olumlu ve olumsuz deneyimlerini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Daha önce İnsuyu Mağarası ziyaretçilerinin deneyimlerine yönelik bir çalışmanın yapılmamış olması ilgili alandaki eksikliği göstermektedir. Bu araştırmanın bulgularının da bölgedeki yöneticilerin turistik ürün geliştirme açısından farklı fikirler geliştirebilmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Araştırmanın amacı doğrultusunda, veri toplama aşamasında TripAdvisor platformunda İnsuyu Mağarası'na ile ilgili yapılan çevrimiçi yorumlardan faydalanılmıştır. Ziyaretçilerin ilk yorum tarihi 28.12.2013 ile 30.10.2019 tarihleri arasında mağara hakkında yapmış oldukları olumlu veya olumsuz (126) yorumlar, ilgili web sayfasından alınarak içerik analizine tabi tutulmuştur. Elde edilen nitel veriler MAXQDA programı ile çözümlenerek en çok tekrar eden kelimelerden bir kelime bulutu oluşturulmuştur ve yorumlar kategori ve alt kategoriler olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Buna ek olarak ziyaretçilerin yapmış olduğu yorumlardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

yapmış olduğu yorumların kelime sayısı 6493'tür. 6493 kelime içerisinde en çok geçen kelimelerin yüzdeleri Tablo 2'de verilmiştir

Tablo2: Yorumlarda En Çok İfade Edilen 30 Kelime

Sözcük	Harf sayısı	Frekans	Yüzde	Sözcük	Harf sayısı	Frekans	Yüzde
Bir	3	259	3,63	Soğuk	5	33	0,46
Mağara	6	227	3,18	Göller	6	32	0,44
Su	2	182	2,55	Yok	3	31	0,43
Göl	3	99	1,38	Sarkıt	6	31	0,43
Var	3	92	1,29	Harika	6	26	0,36
Çok	3	87	1,22	Mutlaka	7	26	0,36
Yer	3	87	1,22	Doğal	5	24	0,33
Güzel	5	86	1,20	Kurumuş	7	24	0,33
Yol	3	82	1,15	Dikit	5	22	0,30
İçin	4	76	1,06	Ücret	5	19	0,26
Burdur	6	52	0,72	Değer	5	18	0,25
Giriş	5	46	0,64	Seyahat	7	18	0,25
Doğa	4	45	0,63	Turizm	6	16	0,22
Antalya	7	40	0,56	Maalesef	8	14	0,19
Serin	5	37	0,51	Toplam	146	1867	26,05
İyi	3	36	0,50				

Bir, mağara, su, göl, var, çok, yer, güzel, yol, için kelimeleri ilk 10 sırada yer almaktadır. Tablo 2 incelendiğinde sözcüklerin anlam ifade ettiği görülmektedir. Burdur İnsuyu Mağarası hakkında genellikle içindeki göllerden ulaşım yolundan ve doğallığından bahsedilmiştir ve en çok bu kelimeler tekrarlanmıştır. Bunun yanında Burdur, soğuk, göl gibi kelimeler mağara hakkında bilgi vermektedir. Yorumlar genellikle birbiriyle benzerlik göstermektedir. Burdur İnsuyu Mağarası deneyimlerini olumlu ve olumsuz etkileyen faktörleri belirlemek için temel kategoriyle birlikte alt kategoriler oluşturulmuştur. Ziyaretçilerin Burdur İnsuyu Mağarası ziyaretlerinden sonra yorumlardan elde edilen kategori ve alt kategorilere ait bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo3: Deneyimlere İlişkin Kategori ve Alt Kategoriler

Kategori	Alt Kategori
Olumlu Deneyim	Doğal Yapı
	Sarkıt ve Dikitler
	Sağlık
	Temiz Hava
Olumsuz Deneyim	Çevre
	Kaygan Zemin
	Su
	Göller

Kategori ve alt kategorilerden oluşan Tablo 3 incelendiğinde ziyaretçilerden elde edilen bulgular doğrultusunda 2 adet kategori ve 7 adet alt kategori meydana gelmiştir. Ziyaretçilerin yorumları doğrultusunda olumlu deneyim olarak *doğal yapı*, *sarkıt ve dikitler*, *sağlık*, *temiz hava*, olmak üzere 4 adet olumlu deneyim; *çevre*, *kaygan zemin*, *su*, *göller* olmak üzere 3 adet olumsuz alt kategorileri oluşmuştur. Tablo 3'ten elde edilen verilerin ziyaretçi deneyimlerine olumlu olumsuz etkilerini açıklamak adına TripAdvisor sitesinde yapılan ziyaretçi yorumlarından bazıları doğrudan alıntılarla Z1'den Z126'ya kadar kodlar verilerek sunulmuştur.

İnsuyu Mağarasının içerisinde bulunan sarkıtlar ve dikitler, göller, çevresindeki temiz hava ve sağlık açısından ziyaretçi deneyimine olumlu etkilediği söylemek mümkündür. Bu doğrultuda ziyaretçilerin yaptıkları olumlu yorumların bazıları aşağıda verilmiştir:

"Temmuz ayında ailecek gittik. Ülkemizde Turizme açılan ilk mağara olma özelliğini taşıyor. Mağaraya girmeden önce bahçede soluklandık. Burdur öğretmen evinin kafe restoran işletmesi var. Hizmetleri güzel.

Mağara girişi soğuk hava deposu gibi oldukça soğuk. girerken ona göre kıyafet almanızda fayda var. Bir de girişte baret alın, içeride kafanızı çarpmamak için faydalı dikkatli olun. burası da güzel ama size tavsiyem Mersin Aydıncık' da bulunan Aynalı göl (Gilindire) mağarasını da mutlaka görün. Sarkıtları dikitleri ve içerideki gölüyle çok daha güzel.." (Z9).

"Deniz seviyesinden 1200 metre alçakta, 597 m. uzunluğunda yatay bir mağaranın 300 metre kadarı ziyarete açık. Kalker tortulanmaların ile şekiller, sarkıt ve dikitler. Mağara için serin ama temiz bir hava var, sularının şeker ve mide hastalıklarına şifalı olduğuna inanılıyor" (Z20).

"Burdur-Antalya yolu üzerinde bulunan mağaraya ulaşım kolay. Geçerken bile uğrayabilirsiniz. Mağara içi soğuk. Yazın bile içeri girerken sıkı giyinmelisiniz..." (Z27).

"İnsuyu mağarası tamamen bir doğa harikası bir yer. Mağaranın önüne geldiğinizde içerden gelen serin hava sizi titretiyor size tavsiyem üzerinize bir şey alın mağaraya öyle girin! İçerdeki atmosfer sizi büyüleyecek içerideki doğal sarkıtlar büyüleyici çok esrarengiz ve harikulade asıl sizi koparacak şey gölet inanın seyre doyamayacaksınız böyle bir şey olamaz gidin ve görün bana hak vereceksiniz içeride sarkıtlardan su damlacıkları damlıyor ve ayrı bir güzellik katıyor. Yani insuyu mağarası anlatılmaz gidip yaşanır..." (Z80).

"O zamanlar sular akıyordu, göl vardı, yeşilçam filmi dahi çekildiği söylenmişti. Bugün gezdim sular çekilmiş göl yatağı var kendisi yok. Yürüyüş yolları ıslah edilmiş, sesli tanıtım düzeni yapılmış, memnun ayrıldım." (Z126).

"Burdur merkeze 10 km. uzaklıkta Antalya yolu üzerinde. 1960'lı yıllarda Türkiye'de turizme açılan ilk mağaradır İnsuyu. Eskiden popüler olan mağara yeniden canlandırmaya çalışıyorlar. Giriş ücreti 8 TL. Mağara 597 metre uzunluğunda, sarkıt, dikit ve sütunlardan oluşuyor. Mağaradaki göllerden sular çekilmiş. İçerisi oldukça serin. Mağaranın girişinde ise Burdur Öğretmenevinin lokantası var. Gezilmeye bence değer." (Z1)

"...Sarkıt ve dikitler hala muhteşem, sadece Bazısı Magandaların gazabına uğramış yazı yazmışlar , yine de Antalya'ya giderken uğraşılması gereken bir yer." (Z77).

"Görülmesi gereken ender yerlerden bir tanesi. O yazın kavurucu sıcaklığında buz gibi serinliği tatmak ve hatta üşümek isteyenler mutlaka gitmeli. Çevresinde restaurantlarda var. Ayrıca piknik şeklinde de günübirlik gidilebilen bir yer." (Z99)

"içeriye 1 kaç adım attıktan sonra ne kadar büyüğü bir yere girdiğini anlıyorsun. içerisi sarkıtlarla dolu resim çekmek için makinaya yedek piliniz olsun yanınızda karanlık olduğu için net fotoğraf çekmeye flaşı açmak gerekiyor. dediğim gibi sarkıtlar dehşet güzel içerden soğuğa rağmen çıkmak istemiyorsun. biz çok beğenmiştik tavsiye ederim" (Z105).

"Kavurucu sıcakta birden doğal klimaya kavuşmak süper! İsmi yıllarca duymuştum ama keşke daha önce görseydim. Çünkü yakınlarda açılan kaçak sondajlar nedeniyle suyu nerdeyse kalmamış. İki ayrı yoldan farklı bölümlere ulaşıyorsunuz. Fotoğraf çekmek için uğraşmayın, derin nefesler alıp mekanın tadını çıkarın. Sarkıtlardan sızan sulara dokunun. Dilek tutulan bir bölüm var. Şehir ve medeniyetten kısa bir kaçış güzel. Çıkışta kafe var, tahinli katmer tavsiye ederim." (Z120).

Tablo 3'te belirtildiği üzere Burdur İnsuyu Mağarası'nı ziyaret eden kişileri olumsuz etkileyen faktörlerde mevcuttur. Mağara içerisindeki kaygan zemin, çevre düzeninin kötü olması ve mağaranın içerisindeki suyun kurumuş olması ziyaretçi deneyimlerini olumsuz etkilemektedir. Bu olumsuz alt kategorilere yönelik ziyaretçi yorumları şu şekildedir:

"Mağara zengini ülkemizde görmeye değme açısında yukarılarda yer almaz. Göllerini gösterir levhalar var ama tek damla su yok. Gezen onca kişiye rağmen yarasaların hala yaşadığını görmek hoştu." (Z19).

"İlk açılan mağara olması dolayısıyla gittik ama gezilebilen alanı sadece 300 metre ve üstelik bu alandaki göller kurumuş .. taşlar sadece yürüyüş alanına su damlatıyor diğer yerler kupkuru.. Dupnisa'ya gitmeden gelinirse beklentiyi karşılayabilir aksi takdirde maalesef .. sadece yürüyüş yerlerinin taştan düzgün şekilde restorasyonu yürümeyi kolaylaştırdığı için güzel.. Müze kart geçmiyor bugün için öğrenci 5 tam 8 tl olarak fiyatlandırılmış" (Z22).

"1950 li yıllarda keşfedildiğinde içerisinde dokuz göl varmış. Ama şimdi bu göllerin hiçbiri yok. Sanırım yer altı sularının çekilmesiyle mağara susuz kalmış. Mağara öğretmenevi işlemesine bağlı. Tam 8 öğrenci 4 TL. Ama öğretmenlere indirim yok. İroni bu olsa gerek. Görmeye değer mi? Bence turizme kazandırılan ilk mağara olması dışında bir özelliği yok." (Z24).

"Aydınlatma çalışması nedeniyle kapalı olan mağarayı maalesef ziyaret edemedik. Turizm sezonun göbeğinde böyle bir çalışma sadece bizim ülkemizde olurdu ve olmuş. Ne diyim "başka ülkede yaşayamam" (Z71)

"Çok güzel görülmeye değer bir mağara. İçerisi çok soğuk. Küçük çocuklu ailelerin hırka almalarını tavsiye ederim. En son 2011 yılında gitmişim ve o doğallığı bu gidişimde göremedim maalesef. "Göletlerde su yok. Işıklandırma kötü. Doğal taş yol beton olmuş. Eski yapıların bozulmasına çok üzülüyorum." (Z48).

"Mağara çok uzun ve görmeye değer, fakat yazık etmişler içerisine beton yol yaparak doğallığını yok etmişler, ayrıca bazı yerlerde genişletme yapılmış bence gerek yokmuş doğal haliyle korumak lazım" (Z96)

"Neredeyse yarısından fazlasını kapatmışlar içeride su felan yok bişey göremiyorsunuz. Yeteri kadar aydınlatma yok" (Z64).

"Giriş kısmı biraz sönük kalıyor çevre düzeni kötü... insanların rezilliğini duvarlarda yazıları görünce bir parça içiniz burkulabilir" (Z36)

"Eskiden içerisinde 9 adet küçük göl varmış. Söylenenlere göre çevrede aşırı derecede artezyen kuyu açılması ve buna bağlı su çekilmesi sebebi ile tüm su birikintileri kurumuş. Mağaranın içerisinde boşlukları görüyorsunuz." (Z18)

"Yıllardır hep gitmek istediğim bir mağaraydı. Kısmet bugün deymiş ama maalesef hayal kırıklığı oldu benim için. Göletlerin hepsi kurumuş durumda. Sarkıtlar bozulmuş ve kararmaya başlamış. Böyle güzel bir mağaranın bozulması gerçekten üzücü ve hayal kırıklığı." (Z6).

"Eskiden çok daha güzeldi ki o zaman su dolu göletler vardı etraf da tarım için açılan kuyular yüzünden maalesef bu tarihi yer kurumuş durum da yetkililer el atmalı bu konuya." (Z43).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada önemli bir alternatif turizm değeri olan Burdur İnsuyu Mağarası'nı ziyaret edip olumlu veya olumsuz tecrübe edinen ziyaretçilerin deneyimlerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla TripAdvisor çevrimiçi web sitesi üzerinden yapılan 126 yorum içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu amaç doğrultusunda yorumlar kategori ve alt kategorilere ayrılmıştır. Ayrıca ziyaretçilerin yapmış olduğu yorumlardan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Araştırma bulgularında ziyaretçi deneyimlerini olumlu yönde etkileyen faktörler mağaranın doğal güzelliği, şifa sağlama, doğal sarkıtlar ve dikitler, yürüyüş yolları ve sesli tanıtım yapılması olarak belirlenirken, olumsuz faktörler ise kaygan zemin, mağara içerisine yazılmış yazılar, mağaranın suyunun çekilmesi, doğallığın bozulması, içerisindeki göllerin bozulması olarak belirlenmiştir. Ziyaretçilerin olumlu yorumlarına bakıldığında doğa harikası, keşfedilmeye değer güzellik, ulaşım sıkıntısının olmaması, bilgilendirmenin ve güvenliğin iyi derecede olması ön plana çıkmaktadır. Olumsuz yorumlarda ise mağaranın içerisindeki yol genişletilmesi, doğal yapısının bozulması, mağara içerisinde yer alan sarkıtların kararmaya başlaması ve tahribata uğradığı yönündedir.

Araştırma bulgularına göre daha duyarlı olunması ve mağara ile ilgili gerekli korunmaların yapılması önerilebilir. Mağaranın tanıtımının daha fazla yapılması, Burdur ilindeki diğer alternatif turizm çeşitlerine de katkı sağlayacaktır. Olumsuz yorumlara bakıldığında genel olarak mağaranın doğal yapısının bozulmaya başladığı ve insan eliyle mağara duvarlarına verilen zararlardan bahsedilmektedir. Bu doğrultuda sürdürülebilirlik sağlandıktan sonra gerekli bütün sorumluluklar yerine getirilmeli ve kültürel değer olan İnsuyu Mağarası'na tam anlamıyla sahip çıkılmalıdır. Yorumların geneli ele alındığında kültürel bir etkinlik gerçekleştirmek amacıyla alternatif turizm faaliyetine katılıp günübirlik ziyaretlerin gerçekleştirildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Ziyaretçilerin burada daha fazla zaman geçirebilmeleri için çevresinde yapılan etkinliklere ziyaretçi katılımı sağlanmalı dikkat çekici unsurlarla desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

Akıncı Vural, Z. B., & Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 20(5), 3348-3382.

- Albayrak, A. (2013), Alternatif Turizm, Ankara: Detay Yayıncılık
- Altanlar, A., ve Akıncı Kesim, G. (2011). Sürdürülebilir Turizm Planlaması İçin Yöre Halkı ve Yerli Turistlerin Davranış ve Beklentilerini Anlamaya Yönelik Bir Araştırma; Akçakoca Örneği. *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi* 3(2), 1-20.
- Arpacı, Ö., Zengin, B. ve Batman, O. (2012). Karamanın Mağara Turizmi Potansiyeli ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*.
- Asanizde, L. Tsikarishvili, K. ve Bolashvili, N. (2010). Cave Tourism Potential in Georgia. Paper presented at the International Symposium on Kaz Mountains (Mount Ida) and Edremit, Edremit, Balıkesir.
- Atav, E., & Akkoyunlu, B. (2006). Öğretmen Adaylarının İnternete Erişim Olanakları ve Kullanım Amaçları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37-44.
- Buhalis, D. ve Foerste, M. (2015). SoCoMo marketing for travel and tourism: Empowering co-creation of value. *Journal of Destination Marketing and Management*.
- Burdur Valiliği*. (2020). İnsuyu Mağarası: <http://www.burdur.gov.tr/insuyu-magarasi> adresinden alınmıştır.
- Burdur Valiliği*. (2020). 2019 Yılında Burdur'da Turizm Rüzgarı Esti: <http://www.burdur.gov.tr/2019-yilinda-burdurda-turizm-ruzgari-esti#gallery-3> adresinden alınmıştır.
- Çuhadar, M. Köseoğlu, S. ve Gültepe, Ö. (2018). Isparta İlindeki Konaklama İşletmelerine Yönelik Çevrimiçi Müşteri Değerlendirmelerinin İncelenmesi: Tripadvisor Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.
- Çuhadar, M. ve Akçıl, A. Ç. (2018). Kalkan Bölgesindeki Konaklama İşletmelerine Yönelik Çevrimiçi Değerlendirmelerin Analizi: Tripadvisor Örneği, *Journal of Recreation and Tourism Research*,
- Erdoğan, S. (2013). Burdur İnsuyu Mağarası. *Ayrıntı Dergisi*, 1(2).
- Halis, Muhsin, (2009), “Temel İşletmecilik Kavramları ve Turizm”, Turizm İşletmeleri'nin İçinde, Editörler: Şehnaz Demirkol ve Burhanettin Zengin, 2.Baskı, İstanbul: Değişim Yayınları.
- İnanır, A. ve Ongun, U. (2019). A Study on the Experience of Tourists Visiting Yeşilova Salda, *Journal of Turkish Tourism Research*.
- Kan, E. (2019). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. *Burdur Kent Ormanı Ve Çevresinin Alternatif Turizm Çekicilikleri*.
- Kim, B. Kim, S. ve Heo, C.Y. (2015). Analysis of satisfiers and dissatisfiers in online hotel reviews on social media. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*.
- Koçan, N. (2012). Karaca Mağarası'nın (Gümüşhane) Alternatif Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 37-44.
- Kozak Akoğlan, Meryem ve A. Sadık Bahçe, (2012), Özel İlgi Turizmi, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı*. (2020). Mağara Turizmi: <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-10335/magara-turizmi.html> adresinden alınmıştır.
- Munar, A. M. ve Jacobsen, J.KS. (2014). Motivations for sharing tourism experiences through social media. *Tourism Management*
- Özdipçiner, N. (2010). Electronic marketing in tourism sector. *Journal of Internet Applications and Management*

- Soykan, A. Efe, R. Sönmez, S. ve Cürebal, I. (2008). Balıkesir İlinin Mağara Turizm Potansiyeli. III. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi.
- TDK. (2020). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. <https://sozluk.gov.tr/?kelime=MA%C4%9EARA> adresinden alınmıştır
- Uluslan, Y., & Batman, O. (2010). Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 244-260.
- Yoo, K. H. ve Gretzel, U. (2009). Comparison of deceptive and truthful travel reviews. *Information and Communication Technologies in Tourism. ENTER 2009, Proceedings of the International Conference in Amsterdam. Netherlands.* 37-47. Yoo, K. H. ve Gretzel, U. (2011). Influence of personality on travel-related consumer